

FEB-tapasztalatok a SZOTE-n

A fizikai dolgozók tehetséges gyermekeinek felsőfokú továbbtanulása továbbra is a magyar oktatáspolitikai egyik legfontosabb célkitűzése. E tekintetben igen nagy erőfeszítéseknek vagyunk tanúi mind a közép- és felsőfokú oktatási intézmények, mind a legkülönbözőbb társadalmi szervek részéről. Az Országos Oktatási Tanács 1975 nvarán elhatározta, hogy összehangolja a fizikai dolgozók középiskolában tanuló gyermekeinek felvételi vizsgára való előkészítését segítő akciókat. Ezért életre hívta úgynevezett Felvételi Előkészítő Bizottságot (FEB) kilenc felsőoktatási intézményfussban. A FEB-ek célja a munkás- és parasztszármazású gyerekek felsőoktatási intézménybe juttatása, s ezzel a munkáshatalom erősítése. A FEB szervezete, célja és rendeltetése azonban nemcsak a közvélemény előtt, de a közvetlenül érintettek körében sem ismert eléggé. A FEB rendszerét többen megkérdőjelezték, s nem ritka az ellenpropaganda sem. Éppen ezért szükségesnek tartom, hogy beszéljek a FEB-ek megalakulásának és működésének jelentőségéről, s bemutatassak egy dinamikus felálló, jó eredményekkel működő szervezetet: a SZOTE Felvételi Előkészítő Bizottságát, illetve annak tevékenységét.

A FEB-ek jelentősége, hogy — összehangolják a korábban elszigetelten folyó és így sok tekintetben hézagos — ám mégis itt-ott felesleges átfedésekkel történő — előkészítő munkát: — így elérik, hogy az országban minden továbbtanulni szándékozó fizikai dolgozó szülő középiskolái gyermek megkaphassa a szükséges seafitást a felvételi vizsgára való felkészüléshez; — az előkészítést azoknak a felsőoktatási intézményeknek a diáktanárai, oktatói végzik, ahová a középiskolák diák készül, így egyrészt az érintkezés során mód nyílik a szükséges pályásmérlet, hivatástudat kialakítására, másrészt létrejönnek olyan kapcsolatok, amelyek az egyetemi, főiskolai I. éves hallgató kezdeti beilleszkedését megkönnyítik.

A SZOTE FEB konkrét előkészítő tevékenysége három fő munkafeladat köré csoportosítható. Ezek: a levelezés útján történő felkészítés, az évközi konzultációk és az intenzív oktatótáborok. Az előkészítés a középiskolai oktatással párhuzamosan két éves időtartamú, mely a III. osztály elejétől a felvételi vizsgái foyamatosa történik. A felkészítő munkát — a FEB központi szervezetének irányításával — oktatók és diáktanárok hálózata végzi. Ezek között kiemelt szerepe van a SZOTE KISZ-szervezetének, hiszen az előkészítés az eddigiekben is — döntő mértékben — az egyetemi hallgatók (diáktanárok) társadalmi tevékenysége volt és marad.

1. A levelezés útján történő felkészítés:

Az első levelezési tanév a munkastílus kialakításának időszaka volt. A felkészítő munkával egy időben kellett meateremteni az oktatás anyagi és személyi feltételeit, illetve a felkészítő tevékenységet folytató bizottságok működési kereteit. Egyetemünk nagy pedagógiai tapasztalatokkal rendelkező oktatói állították össze foyamatosa a levelek anyagát. Amikor már elkészült a teljes levelezési anyag, a középiskolai oktatási reform miatt új jegyzetek kiadására kényszerültünk. Jelenleg az új felvételi rendszernek és a középiskolai képzésnek megfelelően újabb áll kell dolgoznunk a tananyagot.

2. Évközi konzultációk:

FEB-ünk történetének derekán a levelezés mellett vezettük be ezt az új munkafeladatot. A vonzaskörzetünkbe tartozó megvők centrumában egyetemi oktató közreműködésével szervezzük a konzultációkat, melyek célja a tananyag szintentartása és az intenzív táborok előtti rendszerezése, összefoglalása.

3. Intenzív oktatótáborok:

Az oktatótáborok elsődleges célja a felvételi tárgyak tananyagának rendszerezése, elmélyítése és a legkülönbözőbb középiskolákból érkező — ezért különböző felkészültségi szinten álló — tanulók minél sikeresebb felvételének előkészítése. A napi 8—10 óras intenzív oktatás mellett azonban itt is folytatni kell a testileg és szellemileg kiegyensúlyozott, széles látókörű, közösségi ember kialakítását. Csak jól átgondolt és következetesen végrehajtott képzés előkészítő tevékenységével oldható meg, hogy a nagy szellemi és kis fizikai megterhelés nem legyen a figyelem rovására. A táboraink nemcsak a felvételi vizsgákra történő felkészítést szolgálják, de ezzel rendezvényeinket pálya-orientációs feladatok megoldására is felhasználjuk.

Egy évi levelező munka után a (III. osztályt végzett) középiskolások kéthetes nyári táborban vehetnek részt. A második felkészítési ciklusban a IV. osztályos tanulók számára a téli és a tavaszi szünetben szervezzük bentlakásos tanfolyamokat.

4. Eredményeink, gondjaink, a továbbfejlesztés lehetőségei:

Munkacsoporthunk felhasználja az oktatásban az audiovizuális technikát. A JATE Oktatástechnikai Központ és vezetője, dr. Kovács László egyetemi adjunktusnak a segítségével mintegy 400 db hómásolási technikával készült írásvetítő fóliát és közel 800 db diaprojektív építettünk eddig be az oktatóprogramunkba. A szemléltető ábrák egy részének kézzel történő megrajzolása hosszadalmas és fárasztó munka volt. Szükségesnek tartjuk a középiskolák skatánáiraival a kapcsolat-teremtés kiszélesítését, illetve a középiskolák tanárok bevonását a FEB munkába, hiszen ezzel még inkább fokozhatjuk a munkánk hatékonyságát. Éppen ezért az 1981/82-es tanévben konzultációt szerveztünk a középiskolák tanárok részére, ahol megvitatuk a SZOTE FEB oktatási rendszerét, módszereit, az oktatással kapcsolatos és az új felvételi rendszerből fakadó problémákat és feladatokat.

A középiskolák tanulóknak az előkészítés foyamán végzett munkájukat következetesen értékeljük. Ún, FEB bizonyítványt állítunk ki azokról a diákokról, akik helyesen élték a FEB által felkínált lehetőségekkel és rendszeres munkát végeztek. Ez a „bizonyítvány” semmilyen előnyt nem jelent tulajdonosa részére, de jelentős segítséget nyújt a Felvételi Bizottságoknak a jelölt felkészülési szorgalmának megítélésében.

A legnehezebb feladat a lemorzsolódók és a kényvesből jelentkezők számának csökkentése. Ez nemcsak jelentős, de felesleges energiát is vesz el munkacsoporthunktól.

A FEB előkészítő munkája, amint az az elmúlt öt év felvételi eredményeiből egyértelműen leszárható, eredményes. A tanfolyamokon résztvevő középiskolások mintegy 30 %-kal nagyobb eséllyel indulnak a többi, FEB-re egyébként jogosult, de az azt igénybe nem vevő tanulókhöz képest. A középiskolákban végzett megfelelő propaganda munka eredményeként elértük, hogy az idén az AOK-ra felvett F-es tanulók 95 %-a vett részt korábban előkészítő tanfolyamainkon. A FEB előkészítő tevékenységének hatása érezhető az egyetemi évek alatt is. Egy-két évvel ezelőtől végzett felmérés tanúsága szerint, a korábban FEB-es hallgatók jobban megállják a helyüket az egyetemen, mint a nem FEB-es fiatalok. (Körükben kisebb az ismételt vizsgák és a félévismétlők száma is.) S még egy statisztikai eredmény, amely objektíven jelzi a felkészítő munka hatékonyságát: az elmúlt öt évre visszatértek 78—82 %-át vették fel egészségügyi felsőoktatási intézménybe azon FEB-es fiataljainknak, akik 2 évig szorgalmasan végigdolgozták a felkészítési ciklusokban.

A FEB nem kampány feladat, hanem állandó és kitartó tevékenységet igényel. Állandó odafigyelést mind az állami, mind a párt- és tömegszervezetek részéről. Egyetemünkön évente mintegy 100 KISZ-es hallgató vállal FEB-es munkát.

A jövőben még inkább arra törekszünk, hogy hatékonyabb kapcsolatot építsünk ki a középiskolákkal és a középiskolásokkal. Az osztályfőnökök és középiskolai tanárok közömbösségének feloldásához tervezzük a KISZ, következetes és kitartó munkáját abban, hogy valamennyi érdekelt diák megismerje a FEB célját, tevékenységének lényegét és éljen a felkínált lehetőséggel. A FEB társadalmi presztízsze azonban nemcsak az Eü. FEB, de nem is csak a FEB ügye, hanem lényegbevágó politikai kérdés.

SZABÓ LÁSZLÓ

A másik öt szekció...

Szeptember 3-i számunkban beszámoltunk már arról, hogy az idei nyáron megváltozott formában működött a JATE Nemzetközi Építőtábor. A szakmai jellegű foglalkozásokat szakosított rendszerben tartották meg, előzetesen kialakítva 7 szekciót. A leglátogatottabb szekció munkájáról (politikai) a fent említett cikkben szoltunk már. Most a fennmaradó öt szekció (a bölcsész szekció érdeklődés hiányában nem alakult meg) munkájáról, tapasztalatairól kérdeztük az egyes csoportok vezetőit.

Csendes Tibor: A néptánc szekció, azt lehet mondani, nagyjából jól működött. Az érdeklődést közepesnek nevezhetjük. A külföldiekkel való kapcsolatban voltak nyelvi nehézségek, így ők nehezebben tanulták meg a táncokat. Összességében azonban eredményes volt a munka.

Ami a jövőt illeti: az ideai gyakorlatlól eltérően szükségletlenek látszik felvenni a programba a néprajzi előadásokat, a külföldieket — a mostani tapasztalatok szerint — ez nem nagyon érdekli. A szekció munkáját a táncok tanítására kellene korlátozni. Szerencsésebb lenne, ha ezen túl csak kezdőknek hirdetnénk meg a foglalkozásokat, s jobban elősegítené a szelektálását, ha az előzetes programban konkrétan meghatároznánk, milyen táncokat tanulhatnak a résztvevők. Kisebb problémát jelentett, hogy a foglalkozások délután 4-kor kezdődtek, s ekkor még sokan a strandon voltak. Nyilvánvaló, hogy a jövőben későbbi időpontban kell kezdenünk.

— Az egyes szekciók milyen sűrűn tartottak foglalkozásokat? — kérdezem Muzsik Gyulától, a JATE KISZ EB tagjától, táborvezető-helyettesétől.

— Egy szekción belül hetenként négy foglalkozás volt, tehát minden munkanapra esett egy. Ezek gyakran párhuzamosan zajlottak. A jövőben meg kell találnunk a módot arra, hogy a hét különböző napjaira elosztva, az egyes szekciókon belül összevontan tartjuk a foglalkozásokat. Hadd jegyezzem meg, hogy a jövőben a konkrét program előzetes kiküldését minden szekción belül meg kell valósítani.

Körtvélyessy Tamás (aki Berkesi Ottóval együtt vezette a természettudományi szekciót) veszi át a szót:

— Beszélgetéssel, lehetőség szerint látványos bemutatókkal oldott előadások hangzottak el, nemegyszer külső intézmények (SZBK, SZOTE Izotóp Intézet, Kísérleti Fizikai Intézet) munkatársainak közreműködésével. Körülbelül 10—15 állandó taggal működött a szekció, a külföldiek közül elsősorban a szovjet diákok vettek részt a munkában. Problémát tulajdonképpen csak az jelentett, hogy egy-egy tábori nap programja túlságosan szűkült volt, gyakran ütköztek közérdeklődésre számot tartó foglalkozások. A külföldiekkel való kapcsolat nem volt zavartalan, többnyire az előadó fordította angolra a szöveget, amit előzőleg magyarul elmondott, azonban angolul sem tudott mindenki.

Muzsik Gyula közbeszó: — Sajnos, kevés volt a tolmács. A jövőben szükséges lesz legalább minden szekcióhoz egy-egy, a tábor mindhárom hivatalos nyelvét beszélő tolmácsot fogadni. — Azt mondhatni — folytatja **Körtvélyessy** —, hogy a szekción belül alkalmazott oldottabb előadásmódot bevált. Továbbra is szem előtt kell tartani, hogy könnyebben megfogható témák kerüljenek feldolgozásra.

A jogi szekció rendkívül népszerű volt. Mi okozta ezt? — kérdeztem **dr. Szántó Gábort**, aki dr. Czukor Józseffel együtt vezette a szekció munkáját.

— Csábító volt a program, ez kétségtelen, hiszen a szekció tagjait elvittük börtönlátogatásra a Csillagba, s a nagyfai munkatérápolás intézetbe is. Értelhetően nagy volt az érdeklődés. 65-en jelentkeztek a szekcióba, hozzáteszem, a börtönlátogatás után alaposan csökkent a létszám, 30—35-en maradtak. Egyébként a 65 között mindössze három meghallgató volt, nagyrészt külföldiekből s laikusokból állt össze a társaság. Lényegében könnyű helyzetben voltunk, mert tudunk közérdeklődésre számot tartható érdekeségeket mutatni. Vagy például — aktualitása okán — tarthatunk előadást a Kísérleti Intézetekről, elsősorban a külföldiek tájékoztatására. Összességében minden szempontból sikeres volt a szekció munkája

mint mondtam, adódott ez a program jellegéből is.

— Milyen lehetőségek álltak a színházi szekció előtt?

Válaszol Schmidt Magda: — Sztanyiszlavszkij, Brecht, Grotowski dramaturgiája és a japán NO színház sajátosságainak a feldolgozását vettem tervbe. A mozgástechnika, a gesztus-rendszer foyamatosa munkával való elsajátítását tűztem ki célul, ez csak részben valósíthatott meg, mert a társaság minden foglalkozás alkalmával cserélődött. Bár a tervezettnél nagyobb létszámban, 20—25-en dolgoztunk állandóan, a foyamatosa munkát e cserélődés miatt nem lehetett biztosítani. A tagság fele magyar volt, a külföldiek közül finnek, nyugatnémetek és szovjetek jártak hozzánk. Terveztünk egy közös előadást, ezt nem sikerült összehozni. Szakmai szempontból feltétlen eredmények tarthatjuk, hogy a nemzeti esteken felhasználják azokat a gyakorlatokat, amelyeket a közös próbákon tanultak. Fontosnak tartom, hogy munkánknak közönség-szervező ereje volt. Barát-ságok alakultak ki, a kapcsolatot — levelezés útján — azóta

is tartjuk. Tolmácsgondjaink nem voltak, ezért külön köszönetet kell mondanom **Püller Annamáriának**, aki a munkában is lelkesen részt vállalt. A legfontosabb tapasztalat: semmiképpen sem szabad tanfolyam-jellegűvé tenni a szekció munkáját, tehát az egyes foglalkozásokat kell egységes egészként megtartani. Sajnos, nem volt anyagi lehetőségünk arra, hogy módszertani anyagokat szerezzünk, s mindössze egy előadót tudtunk meghívni.

— Mennyi pénz állt az egyes szekciók rendelkezésére? — kérdezem **Muzsik Gyulától**.

— Minden szekción ezer forintot kapott. Volt amelyiknek ez kevés volt, de volt olyan is, amelyik nem használta fel ezt az összeget. Persze, mindez időközben derült ki. A megoldás az lehet, hogy a szekcióvezetők előzetesen bejelentik igényüket, másrészt valamilyen közös kasszáat is létre kellene hozni.

— Összefoglalóan tehát megállapítható, hogy a jövőben az egyes szekciók munkájának koordinálása szükséges, s a konkrét programot előzetesen meg kell küldeni a hallgatóknak. További következtetések?

— Feltétlenül szükségesnek tartom, hogy a szekcióvezetők a tábor közös programjának kialakításában is résztvegyenek. Sajnos, a DELÉP-pel a hagyományosnál kevésbé jó volt a kapcsolat, előfordultak szervezési problémák. Ezen változtatni kell. Úgy gondolom, hogy a szekció-jellegű lebonyolítás bevált, a tapasztalatokat hasznosítani fogjuk.

— Köszönöm a beszélgetést mindnyájatoknak!

BELÁNYI GYÖRGY

Itt és most... Miért?

Hangulat: Lassan hömpölygő nagy folyó, kellemes nap-sütötte város, álmos mozdulatok, patinás egyetem, felszeg pezsgés, csoport-örület, sokatváró egy-emberek falbavérósi játéka...

82' Szeged

Miért-ek

(Feltenni őket talán naivitásnak tűnik... Miért?)

— miért nehezebb egy vidéki egyetemen elérni azt, ami a fővárosban elfogadott, megengedett gyakorlat?

— miért ütközöm merev elzárkózásba, félszeg, gyámoltalan csendbe, jeges elutasításba?

— miért — „fölháborító”; „hallani sem akarok róla”; „nálunk az nem megoldható”; „erre még nem volt precedens” — ha valaki föl szeretné venni pl: a bölcsészkar történelemórát.

— miért nem etikus és megvalósítható az a több helyen fölmerült igény, hogy pl: egy jogászhallgató azonos időben történelemszakos diplomát szerezzon? (Vö: *Délmagyarország* 1982. szeptember 12. Az egyetem a minőség műhelye című cikk idevágó részlete!)

— miért fontosabb a szaktekinvély védelme?

— miért teremődnek kéte-

lyek megalapozottság, bizonyíték nélkül?

— miért elfogadhatóbb és kézenfekvőbb, ha egy bölcsészhallgató kíván harmadik szakot fölvenni? (A terhelés körülbelül arányos.)

— miért vagyunk mi hátrányos helyzetben az ELTE-ekkel szemben? (Az ELTE-nél ugyanis elfogadott gyakorlat, hogy egyéni levelezőként fölvehetnek itt elszánt akadémikoknak számító emberek egy-egy szakot a bölcsészkarról, mi több, még diplomát is szerezhetnek. Nemcsak jogászokról van szó, közgazdasági; műszaki-egyetemisták végzik a Bölcsész-kar történelem, szociológia vagy filozófia szakát.)

— miért különös ez, miért fölháborító, etikátlan?

— miért nem természetes az efféle igény, szükséglet?

— miért akadályozzák egy egésséges, gondolkodó folyamatra a menetet?

— miért teremtenek korlátokat a már így is épp eléggé merevnek mutatkozó egyetemi oktatás mellé?

— miért nem a minőség, a képzettség a fontos?

— miért elfogadható az, hogy jónéhány megoldandó kérdést egyetemünk vidékisével, korlátozott eszközeivel magyarázunk? Miért nem lehet a rugalmatlanságon és a közönyön változtatni? MIÉRT?...

—béva—

nak, a Szeged megyei Városi Tanács Kórház-rendelőintézte osztályvezető főorvosának.

HÍREK

Az Egészségügyi Miniszter szeptember hó 15-i hatállyal címzetes egyetemi tanári címet adományozott **dr. Pintér Miklósnak**, a Békés megyei Tanács Kórház-Rendelőintézet főorvosának. Ugyanezen időponttól kezdődő hatállyal címzetes egyetemi docens címet adományozott **dr. Raskó Istvánnak**, a Magyar Tudományos Akadémia SZBK Genetikai Intézete igazgatóhelyettesének, **dr. Pintér Istvánnak**, az országos Munka-és Üzemegészségügyi Intézet főigazgató főorvoshelyettesének, **dr. Prónai Gábornak**, a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Tanács Kórház-Rendelőintézet osztályvezető főorvosának, **dr. Tóth Györgynek**, a Bács-Kiskun megyei Tanács Kórház-Rendelőintézet osztályvezető főorvosának és **dr. Dudás Béla-**

Október 22-én az egyetem központi épületének aulájában a Pedagógusok Szakszervezete JATE Szakszervezeti Bizottsága meghívásának eleget téve **dr. Sárdi Lajos**, a Pedagógusok Szakszervezete Központi Vezetőségének titkára tartott előadást bérpolitikánk alakulásáról, az évi vezetőképzési terv keretében. **Dr. Sárdi Lajos** világozó és áttekinthető előadása felvázolta a magyar bérpolitika legfontosabb jellemzőit és összetevőit. A Központi Vezetőségnek titkára többek között beszélt arról, hogy bérpolitikánk egyik alapelve szerint a bérképzésben a szociális tényezőket nem veszük figyelembe. A bérpolitikával kapcsolatos feladatok közül kiemelte, hogy a döntéseket az oktatáspolitikai célok és a dolgozók érdekeinek megvalósításán alapulva kell meghozni.